

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Évi előfizetés . . . 40 L — b.
Félévi előfizetés . . . 20 L — b.
Havonta előfizetés . . . 7 L — b.
Nyitóléti sora . . . 6 L — b.
Földi, postai sora . . . 3 L — b.

SZÉKELY UJSÁG

Kézdivásárhely és Vidéke Gazdasági Egyesületének hivatalos lapja.

Megjelenik
hetenként kétszer:
csütörtökön és
vagy árnapi reggel.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Soseana Gen. Averescu-ut 4.

Felelős szerkesztő: Dr. L. Diószegi Ödön.

Kiadja a Societate Anonima Tipografia Targul-Sacuilor.
Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság.

Segéd-szerkesztő: Kovács J. István.

Presztizshalál.

(Sz—s.) A nagy birodalom, az angol birodalom dicsőségére és fényére ráterült az első igazi, nagy árnyékolt, amely a halál árnyéka. Nem a tényleges felborulás, mert az talán még messze van, hanem a presztizshalálé, ami minden nagyság első megtántorodása. A nagy erőszakok, akár hősök, akár rendszerek, akár birodalmak voltak, csakugyan kétszer hálnak meg. Először az a hit pusztul el, az a tekintély, az a gondolat, amely hatalmukról az agyvelőkben kirajzolódott, fantomná és babonává növekedett. És azután jön a valóságos összeomlás és a leváltás a fejlődés történetében.

Hogy az angol birodalom valóságos világbirodalom, hogy Anglia csakugyan négyszázmillió emberből áll, az csak a világháborúban jutott be a tömegek élő öntudatába. A háború mutatta meg, hogy a világot átfogó kötelék az angol hajókötel. Hogy a viszonylagos béke az angol világbéke volt. A „Pax britannica”, mint valamikor a „pax romana”, mikor a római világimperium, habár zsarolva és uzsoraáron, mégis sok százados aránylagos békét és civilizációt szállított a Földközi tenger köré telepedett népeknek.

A nagy hatalom még megvan, de a nagy presztizs már elveszett. Franciaország és Olaszország egyszerre és egy másuttan merik megtagadni a szolidaritást a világ urával és egy félmillió mohamedán sereg győzedelmesen, eddig legalább győzedelmesen száll vele szembe, míg a fennhatósága alatt élő keleti népek örömmünnepeket mernek ülni veresége fölött. És a hatalmas ur Délkelet-Európa kis országait hívja tanácsra és segítségre, hogy világpolitikai törekvéseit diadalra vigye és a világra még egyszer ráerőszakolja. Valami meghatározó és fenséges van ebben a bukásban, amely rejtelmes és végzeteszerű. A háború utáni helyzetkép azt mutatta, hogy az angol kelet-vezetelmé hosszú időre megszűnt Oroszország összeomlásával. És egyszerre kiderült, hogy a beteg ember, a régi Törökország és az örült ember, az új Oroszország érthetetlen módon és eszközökkel mérgezett törvényt tudnak mérni a legnagyobb hatalmasságra.

Egyelőre még csak a görög álarca alatt küzdött Anglia a bomlasztó támadás ellen és csak most lép ki saját nevében és saját vértetéjében. Lehet, hogy győzni fog most még egyszer, vagy még egyszer, vagy még kétszer. De azt, ami ed-

dig történt, soha többé meg nem történné tenni nem tudja. A tekintély és a presztizs nincsenek mosható anyagból szöve. A nagy erőszaknak parancsolni kell tudnia, nem tanácskozni, nem kérlelni és nem egyezkedni és amint ezt egyszer nem tudja, vagy amint ezekre egyszer rászorul, örökre és visszahozhatatlanul elvesz a varázs, amely a lelkeket alája hajtja és hiszékenynyé teszi hatalmával szemben.

A török Rákóczi, Kemal pasa, Anglia ellenfele. Lehet, hogy elbukik, de ellenfele volt. Hogy utolsó szót használjunk, Angliának „le kellett állania” Kemal pasával és jegyzéket váltania a szovjettal, amelynek egy fél év előtt még hamiskásan mosolygó, a feje fölött elkacsintó, vállveregető protektora volt a genuai konferencián. Egy nagy német ujság szerint még a jegyzékváltás akként történt, hogy Anglia kérdést intézett a szovjet kormányhoz, mi az álláspontja a török győzelmekkel szemben, amire a szovjet kormány azt válaszolta volna, hogy a török haditervet az ő vezérkara dolgozta ki és ezután is kész Kemal pasát fegyveresen támogatni.

Hát Anglia az még, akivel ezek meg-

A fonókat betiltották...*)

(Hír a falunkból)

A fonókat betiltották

— Hogy ezt is meg kellett énni! —
Száz virágot, száz lányálmot
Kár volt összetépni!

A lányokért, a nótákért
Összejárnak hébe-hóba...
Istenem, hát melyik a bűn?
A lány, vagy a nóta?

— Ejh, maholnap tavaszodik,
Ránk hull a nyár koszorúja...
S vadvirágos mezőinken
Együtt lesztek újra!

Abban aztán, hogy a virág
Ki ne nyíljék, hogyha nyíló
Nem parancsol az alispán,
Sem a szolgabíró!

Szabolcska Mihály.

*) Az Erdélyi Barázdából vesszük át kiváló poétánk e bájos költeményét.

A 300 éves Bethlen-kollegium.

A nagyenyedi református kollégium folyó évben érte meg alapításának és fennállásának 300-adik évét. A kollégium előjárósága együtt Nagyenyed város közönségével, a ritka évfor-

dulót szép és felemelő ünnepélyvel kívánja emlékeztetést tenni október hó 8-án és 9-én. Az országos ünnepély az erdélyi magyarság és református egyház ünnepe lesz, melyen az alapítást elhatározó rendek utódai az alapítás után egyenjogositottak késő unokáival ugyanazon hálás érzelmekkel vesznek részt, lévén ezen főiskola 3 évszázadon keresztül elsősorban a szegénysorsú református tanulók, de azok mellett 1848-ig a főnemesség és nemesség gyermekeinek alma matere. Egy ünnepély, melyen az alapító Bethlen Gábor fejedelem iránti kegyelet a románokat is áthathatja, visszaemlékezve arra, hogy a nagy alapító, az első magyar kulturális 1619. július 9-én Gyulafehérvárt kelt rendeletében a román papok számára jelentékeny kedvezményeket biztosított, mit történetírójuk, Sinhai György halálával ismer el s emlékeztetbe idézve azt is, hogy a kollégium meg-alapítója volt az, aki az idegen liturgikus nyelv helyébe a román nyelvet érvényesítendő az új testamantumot román nyelvre fordíttatta le.

A kollégium alapítása az erdélyi fejedelem aranykorában történt. A kolozsvári országgyűlés 1622. május hóban a fejedelem, Bethlen Gábor előterjesztése alapján egyhangú lelkesedéssel határozza el egy főiskola — akadémia alapítását, „melyben öfelsége bizonyos főprofessorokat constitualván, azoknak bizonyos

és örökké megállandó proventusokról is kegyelmesen disponáljon.”

Bethlen a főiskolát — eltérőleg a rendek határozatától — nem Kolozsvárt, hanem Gyulafehérvárt állítja fel, hol fényes udvara volt 1622-ben. Itt kezdte meg a főiskola működését német egyetemokről behívott híres tanárok vezetése alatt. Halála előtt a fejedelem négy külön, ma is meglevő alapítólevelében gondoskodik a kollégium vagyoni alapjáról, többek között a híres tokaji hétszözlőt, Debrecen város 2000 forint taxáját és az enyedi uradalmat hagyományozza annak fenntartására.

II. Rákóczi György szerencsétlen végű lengyel hadjárata után a beözönlő török-tatár hadak Gyulafehérvárt és abban a kollégiumot is teljesen feldulván, Apafi Mihály fejedelem 1662-ben elrendeli a kollégium újra felállítását Nagyenyeden, az adományozott uradalom székhelyén. Ettől kezdve 1704-ig zavartalanul bocsátotta ki a református lelkészek és tanítók egész sorát, képezvén ezek mellett a szabad művészetek és tudományokban Erdély ifjúságát.

1704 virágvasárnapján a császári csapatok a kollégiumot a várossal együtt felégetik és kirabolják. A Jókai elbeszélésében is leírt harcban a kollégium több diákja esett el. (A nagyenyedi két füzfa.) A kollégium főgondnoka gróf Teleky Sándor és tudós professora, Pápai Páriz

történhetnek, vagy akire ilyent csak ráköltetni is lehet?

A legendás király fehér lovon, ragyogó kísérettel vonult el népe előtt. Meztelenül ült lován, de alázatos népe föl sem mert hozzá tekinteni és egy herold kiáltotta ki előtte, milyen káprázatos, drága kelmékből való, arannyal átszőtt palást fedi a király vállait.

Egy siheder egyszerre csak felnézett és így kiáltotta el magát: „A királynak nincs is palástja, ruha nélkül ül a lo-

von!” Amire az egész nép felemelkedett és a presztizs képzelt palástja csakugyan lehullt a hatalmas uralkodóról.

Ez a hatalmak világtörténete és itt áll ma az angol világhatalom.

— **Koronázási kormány.** Tekintettel a belpolitikában sistergő pártviszályokra, nincs kizárva, hogy a koronázás tartamára egy átmeneti kormány alakulna Jorga elnöklésével. Politikai körök szerint ez a király kívánságának felelne meg, mert a Jorga kabinetéhez csatlakoznék az erdélyi nemzeti párt is.

A külpolitikai horizont.

A keleti vulkán. — A török és a Dardanellák. — Nemzetgyűlési felbatalmazás Kemalnak a háború folytatására. — Fontos világesemények előtt. — Az antant segíteni akar Ausztrián.

A keleti helyzetben mutatkozott enyhülés csak látszólagos volt s már ismét olyan a helyzet, mint azelőtt volt.

Lord Curzon, Poincaré és Sforza gróf folytatták megbeszéléseiket. Nagybritannia változtatlanul kitart azon elhatározása mellett, hogy a tengerszorosok védelmére a szövetségesek által kijelölt zónákat fenntartja.

Az „Ouvre” munkatársa beszélgetést folytatott Ferid béggel, az angorai kormány párisi képviselőjével, aki kijelentette, hogy a török kormány nézete szerint a törököknek elvitathatatlanul joguk van a fővárost és az európai török területeket megszállani.

— Az igazság — ugymond — a törökök ügye mellett van, a kormány azonban, amíg hatalmában áll, mindent elkövet, hogy az igazságot az okossággal kösse össze. Azt hiszem, a hatalmak könnyen megegyezhetnek abban, hogy Konstantinápolyt minden feltétel nélkül adják vissza Törökországnak. Gallipoli kérdése már kényes probléma. A Dardanellákon való szabad átjárás tekintetében az angorai kormány követelni fogja, hogy idegen hajók csak a török kormány engedelmével kelhessenek át a Dardanellákon, mert ellenesetben a főváros biztonsága veszélyben forogna.

Ferenc, aki Erdélyben az első doktori oklevéllel bíró orvos, Anna angol királynőhöz fordulnak segélyért — az első egy drágakövekkel és gyöngyökkel kirakott magyar kardot, a tudós professzor meg híres szótárának egy diszkötésű példányát küldve ajándékol. A királyné elrendelte, hogy Anglia minden egyházában, egyik ünnepen a szerencsétlen Bethlen-kollegium nyomorusága hirdettessék és ezzel kapcsolatban hivassanak fel a hívők adakozásra. A királyi szónak megvolt a hatása, több mint 11.000 font sterling tétetett le az angol nemzeti bankba, mikől a collegium épületei újra építtettek.

1704—1849-ig a collegium teljes virágzásban volt. 1849-ben másodszor csapott le a balsors reá, másodszor pusztítván el épületeit, nagy könyvtárát és gyűjteményeit. A második csapást is kiheverte, másodszor is felépíttette épületeit s az alkotmányos élet helyreállítása után, az 1867/68-diki tanévben 1136 tanulója volt.

Háromszázéves fennállása alatt a Bethlen-kollegium néhány világhírű uttörőt adott az emberi művelődésnek és pedig: Tótfalusi Kiss Miklóst (1650/1702.) előbb amsterdami, később kolozsvári tudós könyvnyomtatót, ki Artsil georgiai király megrendelésére elkészítette a georgiai nyelv betűit és Medici Cosimo herceg, meg XI. Ince pápa megrendeléseivel és elis-

merésével dicsekedhetett, Körösi Csoma Sándort (1797/1842.) a tibeti nyelv nagy szótárának és nyelvtanának megalkotóját.

A magyar irodalom Bod Pétert, Baróci Sándort, Naláci Józsefet és Barcsai Ábrahámot, e három testőröt, báró Kemény Zsigmondot, Szász Károlyt (a költőt és műfordítót), a történetírás Benkő Józsefet, gróf Bethlen Miklóst, Salamon Ferencet, a mathezis tudománya az id. Bolyait, a festészet Barabás Miklóst, a színművészet Gidófalvi Jancsó Pált, „az első magyar komikust” köszöni a collegiumnak.

Tanárai között szerepelnek Apácai Cséri János, a kiváló filozófus, a magyar nemzeti irányu és nyelvű tudományos irodalom alapítóje, Pápai Pariz Ferenc, Erdélyben az első orvosi művek írója, kinek nevét főként szótára tartotta fenn, Benkő Ferenc, az első magyar mineralógus, továbbá a Magyar Tudományos Akadémia következő tagjai: Köteles Sámuel, Szász Károly, a jogtudós, Hegedüs Sámuel és Mihályi Károly.

A collegium sokáig egyetemet pótoló Erdélyben, mivel jogi és teológiai fakultást tartott fenn mindaddig, míg a jogászok képzését az akadémiák és egyetem, a papok k'pzését meg a kolozsvári teológiai fakultás vették át.

Jelenben elemi gyakorló iskolája van kapcsolatban a tanítóképzővel és 8 osztályu gimnáziuma, melyben a klasszikus nyelvek mellett

Néra rovata.

A lakásmizéria s mi más is.

Kedves Néném!

Mielőtt a villany kigyulna, sietek ezen pár sor írással értesíteni, nehogy Lajos bátyám megunván várni, megharagudjék. A lakáshivataltól kellene írni, de szerencsére nincs semmi nevezetesség benne. Olyan valami ez, mint a nóta, melyet bus hangulatban hallottam énekelni és úgy szólt, hogy: „Nyitsd ki babám leveles, nyitsd ki babám leveles kis ablakod.” Kinyílik s betevődik, beteszi az ajtót sok ember mögött, hogy csak úgy nyílik ki az ablak. Mert itt nincs mentség! Az elfogulatlanság és méltányosság szent angyalai itt hagyták nyomaikat s kedves Néném teljesen nyugodt lehet, hogy „jövőre” egész biztosan kap lakást. Mit? Hogy a tél? Ugyan kedves Néném, mi köze a télnek a lakáshivatalhoz és viszont? Néném csak ne izguljon, az elfogulatlanság és méltányosság szent eszméje humanista szívvel igen helyesen előbb a város fejlesztésére kell gondoljon és hát nem volna nagyszerű dolog ott deckungokat építeni, ez bevált már hosszú éveken át s azt építheti olyan kényelmesen Néném, ahogy akarja. Csak az Istenért az urakat ne zavarja, idegesek találnak lenni s akkor alászolgája lakás. Hogy sok helyütt volna? Hogy szegény embereket a mindennapi megélhetés kényszerít az itt lakásra s asszony, gyerekek apuktól távol csak elsorvadnak az idepedésbe? Ugyan Néném, ilyen csekélyégeket nem szabad úgy a szívre venni!

Majd ad az Isten!

A lakáshivatal is ad, „in illo tempore”, ami annyit jelent, hogy nem akkor: majd, ha fagy, hanem majd. Egyszer...

Csak türelem! És bizalom! Nem hiszem, kedves Néném! Próbálja meg. Mert elvégre lássa, a lakáshivatal az nem közjótékonyági vállalat, sem nem patronage egyesület.

A patronageról jut eszembe, hogy bővebb felvilágosítást egyik itteni poéta bácsitól nyerhet, aki már nem tudja mitevő legyen a sok jóakarattal s ha nem csalódnunk, értékes, — hisz kedves Néném ismeri — sokakat felül-szárnyaló művész lelke szobrot fog kapni elhalálózása után; — ez így lesz. Ja! Hogy éle-

a mai tantervnek megfelelő beosztással modern nyelveket és az érettségi bizonyítvány elnyeréséhez szükséges összes tárgyakat tanítják.

Az erdélyi református egyházkerület által fenntartott tanítóképző intézet a collegiummal kapcsolatban működik.

A 3 százados multnak egyik, a többi református collegiumoktól megkülönböztető jellegzetessége a szegény tanulókról való gondoskodás. Az alapító fejedelem 40 alumneumot biztosított szegény tanulók teljes ellátására, mi sokáig még a ruházatra is kiterjedt. A fejedelem alapítványához az erdélyi református főnemesség és nemesség számos alapítványa csatlakozott ugyanezen célra, mi lehetővé tette főként és elsősorban a tanulni vágyó székely ifjúság kiképzését. Van alapítvány a Jabloncaiei, melynek élvezőjét tanulóársai választják és van a Sárpataki testvéreké, melynek alapítólevelét minden évben a záróünnepélyen fel kell olvasni. Jelenleg meghaladja a 200.000 leu értéket, amit a collegium tandíj, internatusi és konviktusi kedvezmény címen arra érdemes, szegényebb sorsu fiuknak évenként kiad.

A collegium vagyona tulnyomó része ingatlanból áll. Nagyenyed városban 2 kétemeletes nagy épülete, ugyanott 2 egyemeletes épülete szolgál az iskola és internatus céljaira. Emellett külön épületben van a konviktus és a kórház. A város területén egy egész utca a tanári lakások sorozata.

tében kellene inkább szívünkre ölelni a jeles urat? Ugyan kedves Néném, ilyen képtelenségeket! Még talán lakáshoz juthat, de ilyen? Nem is érdemes effélékről beszélni, hisz mind a kettőnél jóindulatra van szükség.

A jóindulatot meg ismerjük már. Olyan az, mint a kocsonya. Sokáig főzik s mire megjenne, hát előbb megfagyasztják, megfokhagymázzák, megpaprikázzák, zsirját leszedik s mire feltálalják, alig marad, amit szopogatni, csak a hire nagy.

Azonban még is szép. Az estély is szép lesz, beruccanhat kedves Néném, mert ez ilyenkor illik is. Egy esztendőben egyszer.

Egyebekben amiképpen fáj a fejünk, hogy mi lesz a krumplival, akképpen ne busuljunk a „Princet” illetőleg, mert ez, ha esik, ha nem esik, el nem marad. A műkedvelők lelkesedése

mán az igaz, hogy dicséretet érdemel, ojjan fajinul készülnek, hogy mán ebből lesz valami.

Oh a dalárda! Mindenki olyan lelkesen jár a próbákra, amilyen pontosan ott volt az alakuláskor. Ez is kinövi magát. A pontos megjelenésre való tekintettel, a nyomda nem vállalta a megrendelt nyomtatványt, amely így kezdődik, hogy: „*Felkértem a tagok...*”

A „Bangar” társaság estélyei mindig igen nagyszerűen sikerülnek, tehát kulturtámogatásra mi itten nem reflektálunk. Egyebekben Zsuzsikámat ölelve, magamnak is kellemes otthont kívánva, vagyok

tisztelöttem:

Néra.

U. i. A lakáshivatatra vonatkozólag mindent csak fenntartással irtam, — azt veheti Néném komolyabban is. Nem tréfa, mint a cukortermés.

Nitti a szeg fejére üt.

Csak Amerika segíthet a szerencsétlen Európán. — Az erőszak politikájának következményei. — Nitti, volt olasz miniszterelnök vádoló cikke.

A volt olasz miniszterelnök a Neue Freie Presse-ben feltűnő cikket irt, melyből a szerzőnek Európa szomorú sorsa fölötti megdöbbentő aggodalma nyilatkozik meg. A világpolitika irányításában Nittinek is nagy szerepe volt s ezért sok mindent jobban láthat és tudhat, mint mi, akik a nagyvilággal való érintkezésben korlátozva vagyunk s azért érdemesnek tartjuk a cikk jelentékenyebb részét közölni:

A békeszerződések által balkánizált s a jóvátétel erőszakos politikája által alapjaiban megingatott Európának napról-napra közeledő szétbomlását nem nézhetjük a legnagyobb aggodalom érzése nélkül. Háromszáz millió ember van a fölfordulás, bizonytalanság állapotában: a fegyverben állók száma nagyobb, mint a háboru előtt. Barbár csapatok táboroznak a Rajnánál, melyeket Afrikából hoztak, hogy a demokraciának és civilizációnak jogait védelmezzék. A győzők, akik nemcsak hogy az Egyesült államoknál csinált adósságukat, de még annak kamatait sem tudják fizetni, azt követelik, hogy Németország — melytől már minden lehetőt elraboltak — horribilis kártérítést fizessen és ellene ezért az igazság nevében hallatlan erőszakosságokat követnek el. Az entente-nak két kedvenc ikergyermeké Lengyelország és Görögország, létükben vannak komolyan veszélyeztetve. Görögország, melynek álma Konstantiná-

poly, Szmírnát és kerületét megtartani nem tudta s romlását siratja. Lengyelország miatt német területet osztottak két részre s felső Szilézia felosztásával az entente támogatása mellett a versaillesi békeszerződést nyíltan megsértették. Lengyelország továbbá igényt jelentett be nagy kiterjedésű nem lengyel lakosságú vidékekre is, olyan iparvállalatokra, melyeket vezetni nem tud, olyan javakra, melyek számára teljesen értéktelenek. Danzig, Schopenhauer városa, többé nem német és aki Königsbergből, Kant Emmanuel szülővárosából Berlinbe akar jutni, lengyel területen kell átutaznia, a danzigi korridoron. Lengyelország olyan zűrzavarban és forrongásban van, hogy csak olyan embert állíthatott a kormány élére, mint Korfanty.

Mindezen területi lehetetlenségek következményeképpen gazdasági lehetetlenségek születtek. Az elszegényedett Európa mindennap újabb vámkorlátokat állít fel. A nemzeti düh a gyűlöletnek minden fajtáját felszabadította; az új államok gazdasági tudatlansága újabb veszedelmet rejt magában.

Franciaország 1870. óta Elzász-Lotharingiát sohasem feledte el, Németországnak pedig most legalább öt Elzász-Lotharingiája van. És még Magyarország és Bulgária micsoda sérelmeket hozhatnának fel? Amit erőszakkal alkotak, azt erőszak által akarják fenntartani. A kis Európa területén korábban 27 állam volt, most nem kevesebb, mint 35 van, nagyrészt műalkotások tartós létalap nélkül. 1914-ben és a következő években, midőn a szabad és demokratikus népek Franciaországot Németországtól megtámadva látták, a német imperializmus ellen foglaltak állást. Anglia, Olaszország, az Amerikai Egyesült Államok egymás után sorakoztak fel és vérüket s gazdasági eszközeiket hozták áldozatul Franciaország és a demokrácia jogainak megvédésére. De később az entente csak egy politikai erőszakrendszer lett. Az erőszakelméletnek egyetlenegy német képviselője sem dicsőítette úgy az erőszakot, mint az entente a háboru vége óta. Ha megfontoljuk azt, hogy a Rajnavidék megszállása, négerék által, évenként körülbelül négy millió arany márkába kerül és még hozzá igen sok egyéb bajt is hoz magával, így a német nők prostitúcióját a feketék és más színűek által, ha megfontoljuk továbbá, hogy Felső Szilézia a versaillesi szerződéssel és a népszavazással nyílt ellentétben szétdaraboltatott s hogy továbbá még mindig lehetségesnek tartják azt, hogy Németország az oktan jóvátételi követelések folytán pénzügyi ellenőrzés alá kerülhet, mint Törökország; hogy magas műveltségű népek az alacsonyabb műveltségűek uralma alá

hajthatók, akkor borzalom fog el azon szörnyű katasztrófa miatt, mely nemcsak közgazdasági, hanem még inkább erkölcsi természetű.

Egyidejűleg Ausztria éhhalállal küzd s habár tisztán német nép lakja, az entente mégis megakadályozza, hogy egyetlenegy mentőeszközhöz forduljon, a Németországhoz való csatlakozáshoz. Franciaország imperialisztikus törekvések látától van eltelve s inkább azzal törődik, hogyan szaporítsa birtokait, semhogy önmaga megmentésére gondolna. Folyton gyengülő népessége dacára is nagy gyarmati hadseregeket és további hadműveleteket szervez. Pénzügyi helyzete napról napra rosszabbá válik, nagyravágyási törekvései pedig ennek dacára is növekednek. Nagy Britannia és Olaszország — habár még nem elég erőlyesen — kezdenek már a béke és kiengesztelődés hangján beszélni, de Franciaország továbbra is az erőszak evangéliumát hirdeti és a győztes jogai olyan politikai irányba fejlődtek, mely egyenes ellentétben áll azokkal az elvekkel, melyekért az entente háboruba ment.

A cikk további részében Nitti azt fejtegeti, hogy egyedül Amerika tehet még eredményes lépéseket Európa megmentésére azáltal, ha adóssait: Angliát, Franciaországot és Olaszországot adósságaik azonnali megfizetésére kényszeríti, ha fel nem hagynak erőszakos politikájukkal s nem hajlandók helyrehozni, jóvátenni azokat a hibákat, melyeket az Amerika által sem helyeselt békeszerződésekben elkövettek.

Magyar aranykönyv.

— E rovatban azok neveit fogjuk beiktatni megörökítésül, kik megértve az idők szavát és nemes áldozatkészségükkel hozzájárulnak a felekezeti magyar iskolák fenntartásához. Egyben felkérjük a falvak ref. és kath. iskoláinak vezetőit, hogy minden egyes adományról, legyen ez az adakozás természetbeni vagy pénzügyi, szíveskedjenek szerkesztőségünket értesíteni, hogy e rovatban ott álljon az adakozók nevei, mint a magyar fajszeretet nementója, a magyar áldozatkészség örök dokumentuma. —

A felekezeti iskolák fenntartásához adományaikkal hozzájárultak:

Felsőcsernátonban az ottani ref. elemi iskola javára adakoztak: Bölöni Mór 50 leut és 50 kg. zabot, 50 kiló búzát, Henter László és neje 1/2-öl búkk tűzfát, Fülöp Lajos 22, Fülöp Máté 10 kéve gabonát; Barabás Miklósné, Bajka Anna, Fegyver Gyárfás 100—100 leut, Rákosi Péter 500 leut, Biró András, Rákosi Gyárfás (D.) 50—50 leut, Csiki József 20 leut, Kovács Ödön kézdívásárhelyi fakeskedő tornaeszközt 50 leu értékben.

Kézdívásárhelyen özv. Benkő Istvánné emlékére koszorúszalag megváltása címen a ref. elemi iskola alapja javára Benkő Sándor v. járásbíró 100 leut, özv. Benkő Béláné és gyermekei 100 leu alapítványt tettek. Turócy Albert bádigos a ref. elemi iskola szükségleteire 100 leut adományozott.

Legyen áldott a nevük s áldozatkészségük örök példaadás az eljövendő okulására.

HIREK

Szerda, szept. 27.

— Szabó Jenő új lelkipásztori állása. Szabó Jenő szombati irodalmi-estélye egyszerűsmind bucsuvétele is lesz a jeles költő-pápnak városunk közönségétől. A ref. püspök ugyanis újra szolgálatába állította az anyaszentegyháznak Szabó Jenő értéket jelentő erejét s kinevezte őt a berecki új anyaegyházközségbe lelkésznek. Az ott reá váró hatalmas szervezési munka szükségessé teszi, hogy lakását is áttelje új állomáshelyére. Szép volna, ha közönségünk, mely annyiszor gyönyörködött szép előadásában, minél nagyobb számmal jelennek meg a szombati előadáson, hogy ezzel is kifejezést adjon az eltávozó derék lelkész iránt érzett szeretetének.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására adni, hogy újonnan berendezett női- és férfi divattüzletemet

„Turul” cipő-gyártmány

női-, férfi- és gyermek-cipő nagy raktárral bővítettem ki, amelyre felhívom becses figyelmét. — Azon kellemes helyzetben vagyok, hogy áruimat a legjobb és a legbiztosabb első forrásokból személyesen szerezem be és így kevés haszonnal a legelsőbb-rendű árukat bocsátom vevőim rendelkezésére.

Nagy választék

női- és férfi újdonságokban, posztókban, barchet-tekben, kretonokban, zefirekben, valamint harisnyákban. — Egyben előre értesitem t. vevőimet, hogy nagyobb mennyiségű áru érkezik raktáramba Galacból és Csehszlovákiából.

Nagy választék újdonságokban!

Politzer Lajos
Kézdivásárhely, (Főter.)

Pontos és szolid kiszolgálás!

— **Halálozás.** Egy kiterjedt, előkelő családot borított gyászba özv. Benkő Istvánné szül. Nagy Ilona urnó halála városunkban, ki hosszas betegeskedés után szept. 25-én reggel 8 órakor 49 éves korában elhunyt. „Akit szeret az ur, megpróbálja”. A szentírás eme szavait idézi a kibocsátott gyászjelentés. Valóban volt része a megpróbáltatásokban, azonban ő békétudással hordozta szenvedéseit, mint igaz, kalvinista nő. Temetése ma délután volt a református egyház szertartása szerint.

— **A kis-antant a koronázáson.** A gyulafehérvári koronázási ünnepségeken több európai állam jelentette be részvételét. Anglia képviselőjében két főherceg, a király két fia, Franciaország képviselőjében Franchet d'Esperay tábornok jelenik majd meg. Olaszország a trónörökös betegsége miatt genovai helytartóját küldi a koronázásra, míg Görögország és Jugoszlávia királyaiakkal és királynőikkel képviseltetik magukat az ünnepségeken.

— **Nem veszünk el.** A sorok tovább íródnak... A magyar aranykönyv lapjai mind több nevet fogadnak be magukba s a magyar áldozatkésztségnek újabb és újabb színes képei rajzolódnak előnkbe. A csikmegyei Gyergyóalfaluban a róm. kath. polgári iskola fennmaradásához a csomafalvi közbirtokosság évi 10.000 leuval járult hozzá s ennek az összegnek fizetését vállalta egyelőre 10 esztendőig. Einnél az iskolánál Majláth püspök egy tanár fizetésének hordozását vállalta. Hozzájárult az iskola-fenntartásához a Magánjavak birtokossága 10.000 leuval, a többi fenntartási költségek fizetését pedig az alfalvi közbirtokosság vállalta magára ugyancsak 10 esztendőre. Testvéri szeretettel nézünk Csikmegye népe felé, mely szintén megértve az idők szavát, nem késlekedik meghozni áldozatát fajunkért, szebb jövőnkért...

— **Irodalmi est.** Már csak két nap választ el Szabó Jenő irodalmi estélyétől, mely iránt nemcsak a városban, hanem a vidéken is nagy érdeklődés mutatkozik. A gyönyörű programot itt közöljük:

1. Nyitány, László Szőke Jenő zenekarától.
2. „Bál az utkaparónd”, dialóg, előadják: Teleki Vilma és Szabó M.
3. „Mária vigasztaltatása”, előkép. Személyesítik: Turóci Erzsike, Szőcs Vilma, Bitai Ibolyka, Berger Ella, Kovács Gizike, Máthé Ilonka.
4. „Léle kisasszony”, monológ, előadja: Weinberger Ibolyka.
5. „Spanyol tánc”. Lejtik: Kovács Irénke, Muzsnai Bözsi, Szabó Magdolna, Teleki Vilma.
6. „Pildatus”, Szabó Jenő költeménye, Szívalja: Nt. Pál Lajos.
7. Dalok, szövegét írta: Szabó Jenő, zenéjét szerző: Dávid István dr. Zenekisérettel dalolja: Borbáth János.
8. „Várva-várt reggel”, költői kép. Előadja: Főtiszt, Ujlaky János.
9. „Az öngyilkos”, monológ. Előadja: Muzsnai Bözsi.
10. „Palotás”, tánc. Lejtik: Kovács Ibolyka, Kovács Ida, Kovács Irén, Beke Ica, Szabó Rózsika, Szotyori Ilus, Csesznek Rózsika, Muzsnai Mariska.
11. Költői előadást tart: Elekcs György dr.
12. „Nehéz a választás”, előkép. Személyesítik: Csernell Klárika, Kovács Ida, Teleki Vilma, Szőcs Irmus, Turóci Mariska, Szabó Mariska.
13. Legújabb költemények, írta és előadja: Szabó Jenő.
14. „A költő”, vígjáték. Szereplők: Novák Miklós bankigazgató — Muzsnai Bözsi; Novákné — Szabó Rózsika; Véghné Fehér Piroška — Turóci Mariska; Jávör, bankhivatalnok és alanyi költő — Szabó Piroška; Edith, filozófer leány — Kovács Ida; Lili, színésznő növendék — Szabó Magda; Boriska, falusi kisasszony — Muzsnai Mariska; Gyurka, 6 éves fiú — Baka Maneika.

Az est kezdete pontban 8 órakor, melyre pontos megjelenést kéri poétánk, hogy a hosszú

műsor az előírt időben megkezdhető legyen. Itt igazítjuk helyre a meghívóban becsusztott hibát a helyarákra vonatkozólag. Földszinti állóhely kétszer van feltüntetve. Az első az üllőhelyre vonatkozik, mely személyenként 15 leu, a másik földszinti állóhelynek értendő, mely a meghívóban helyesen 5 leuban van jelezve. Ugy szintén kéri poétánk azokat, akik tévedésből meghívót nem kaptak volna, hogy tekintsek magukat meghívottak.

— **A kongregáció alakuló gyűlése.** A következő tudósítást küldötték be lapunknak: A helybeli róm. kath. főgimn. kebelében alakult „Sarlós Boldogasszony”ról nevezett, Szent Imre pártfogása alatt álló „Mária Kongregáció” folyó hó 24-én tartotta 20. alkalomú gyűlését s egyben a magisztratusi tagok választását. A szokásos ünnepséget Asbóth Viktor dr. praeses nyitotta meg, aki meleg hangon, megható szavakban üdvözölte a kongregációt — s az ifjuságot kintartásra és munkásságra buzdítja. Asbóth praeses ur egyénisége ismeretes a közönség előtt is, — hiszen tudjuk, hogy 20 évvel ezelőtt az ő közreműködésével alakult meg Vásárhelyt az első Kongregáció, — aki azóta is oly nemes és fáradhatatlan munkássággal buzgalkodik az ifjuság és a kongregáció érdekében. Segítse az Isten munkájában és férfias törekvésében. — Kongregációnk 47 rendes taggal és 34 jelölttel alakult meg a következő tiszttalakkal:

Praefectus: Gaál Ede, secretárius: Krizbay György, assistensek: Binder István, Kanabé Antal, Sipos Andor, Tompa Sándor, Fejér Gábor VIII. o. tanuló, Szőcs Imre és Bajcsi Ferenc VII. o. t., consulo: Hajós Árpád, Péter János, Györbörő Andor, Hodor Jakab VIII. o. t. és Fejér Gábor VII. o. t., bibliotecar: Bokor József VII. o. t., exactor: Jakabos Sándor VIII. o. t., lectorok: János Ferenc VIII. o. t. és Lemberényi Ferenc VI. o. t., janitor: Ferenc Mihály VIII. o. t., sacristanus: Miklós Jenő VI. o. t., cantus praefectusok: Györbörő Andor, János Ferenc és Tompa Sándor VIII. o. t.

Krizbay György,
főg. VIII. o. t., congr. titkár.

— **Ispirescu,** a híres román mese író egyik legszebb meséjét, a „Szegénység”-et találjuk a Cimbora legújabb, 32. számában. E mesét Benedek Elek, a lap főszerkesztője ültette át magyarba. Ezenkívül Somlay Károly és Benedek Elek eredeti meséi, Huszár Mária színjátéka (A felhők királynője.) Szondy György tanulságos elbeszélése (Az almafa), Nászai Elza apró történetei, Rác Imre verse stb. gazdagítják a mind nagyobb szeretetnek örvendő gyermeklapot, melynek előfizetési ára negyedévre 40 leu. Megrendelhető bármely erdélyi könyvkereskedőnél, vagy Szatmáron a kiadóhivatalban.

— **Megnyílik a gőzfürdő.** Amint közlik velünk, városunk gőzfürdője, mely a nyári hónapokban szünetelt, szombaton, szept. 30-án újra megnyílik. Kádfürdő este 10 óráig van, vasárnap pedig uraknak gőzfürdő. Bogdán Arthur bérlo a legjobb kiszolgálásról biztosítja a közönséget.

— **Az őszi divattalpakok** most érkeztek meg Kovács újságáruhoz. A divatújdonságok iránt érdeklődő hölgyek beszerezhetik ott.

LEGUJABB.

Londoni jelentések szerint a párisi értekezlet kedvező eredménnyel végződött. Az antant a törököknek nagy engedményeket tett, többek között hozzájárult Thráciának a Maricáig való átengedéséhez.

Az angolai kormány hajlandó résztvenni a velencei konferencián, azonban Kemal ragaszkodik ahhoz, hogy ha Románia és Szerbia részt vesz a konferencián, az esetben hívják meg Oroszországot is. Az antant rá akarja venni Kemalt, hogy csapatait vonja vissza, azonban ebbe a török fővezér nem megy bele.

Görögországban nagy az izgalom a szövetségesek magatartása miatt. Számos, a király ellen készülő merényletet lepleztek le. Az egész országban ostromállapotot hirdettek ki. Október 2-ára összehívták a görög nemzetgyűlést.

Városi mozi.

(A mozi iroda közlése.) Szabó Jenő tiszteletes ur szombati felolvasó estélye miatt szept. 29-én, pénteken este 9 és okt. 1-én, vasárnap d. u. 5, este 1/2 9 órakor kerül bemutatásra *Borgia Caesar vagy Merista*, szerelmi dráma 6 felvonásban, Beregi Oszkár, Mindszenty Mária budapesti magyar színésszel, illetve színésznővel főszerepben. E mozgalmas dráma eszközei a szerelem, a féltékenység, a tör és a mérge. A keretet hozzá VI. di. Sándor pápa családtagjai adják: a hírhedt Borgia Caesar és nővére Borgia Lucrécia. Caesar megszereti Merista híres táncosnőt, Lukrécia pedig Paolo Marco szobrászt. Boldogságukat kölcsönösen megzavarják a házi barátok, a szerelmesek egymásra és barátaikra féltékenyek lesznek. A féltékenység, mint rossz tanácsadó felvonultatja a halál arzenálját: mérget, tört és az egész darab egy véres fináléban csattan ki. Mint az emberi szenvedélyek mesteri rajza, e darab a lélek mélyébe vág, hogy megmutassa fajunk nagy tévedéseit és a szerelem szent érzelmén elkövetett nagy bűneit.

Szám: 166/1922. vgrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy kézdivásárhelyi j.-bírósnak. G. 3060/922 sz. a. Dr. Fekete András stársa kézdivásárhelyi ügyvédek által képvis. Jencsevits Arthurné. kézdivásárhelyi cukrásznő felperesnek Jencsevits Arthur kézdivásárhelyi lakos alperes ellen 714 leu s. jár. iránti végrehajtási ügyében tüzleti berendezés és házbutorok foglaltattak le 2860 leu becsértékben.

Ezen ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett még becsáron alól is el fognak árvereztetni. 1922. évi szeptember 30-án d. u. 3 órakor. Kézdivásárhely, 1922. szeptember 11-én.

Mánya Ágoston,
bír. végrehajtó.

Cipőfelsőrész készítőnek

4 polgárit végzett fiut, vagy jó háztól való leányt fizetéssel felveszek Szántó Gyula.

ÉRTESITEM a városi és vidéki n. é. közönséget, hogy folyó hó 30-ától

CUKRÁSZDÁMAT

egy elsőrendű cukrász által fogom vezetni. A n. é. közönség becses pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel: özv. KULCSÁR KÁROLYNÉ.

KÉSZIT, VESZ, ELAD ÉKSZERT

MINDENNEMŰ

S. KLEIN ZS. műtör és aranyműves (Főter 33. sz.)

TISZTIT, FEST, VÁNYOL és PRÉSEL

a legjutányosabb árban, gyorsan és pontosan

feloláosság mellett

SVAAB A.

Gyűjtőde: FEJÉR L. FIAI CÉG.

Legtartósabb

talp, bőr, box-, zsevró-, sima bagaria bőrök, cipő-felsőrészek és cipész-szerszámok

legolcsóbb árban kaphatók

Szőcs M. Lajos bőrkereskedésében.

Küküllőmenti

I. rendű asztali és fajborok

a CZELL-fele medgyesi borpincéből

nagybani vételnél jutányos árban kaphatók:

BENE ALBERT

üzletében, Kézdivásárhelyt.

Nyomatott a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság villanyerőre berendezett könyvnyomdájában.